

ПРОГРАМА

вступного іспиту зі спеціальності

053 «Психологія»

для здобувачів вищої освіти третього

(освітньо-наукового) рівня

(2022 рік вступу)

Вступне слово

Програма складена з урахуванням програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 053 «Психологія». Вона містить два розділи, у першому з яких відображені теоретичні питання, а у другому – завдання практичного спрямування. Розроблені питання базуються на фундаментальних постулатах психології та результатах сучасних наукових досліджень, спрямовані на виявлення знань та умінь здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності «Психологія».

Розділ 1. Теоретичні питання

1. Природа життєвої кризи. Типи ставлення до кризової ситуації. Стадії кризи. Форми і способи опанування життєвої кризи.
2. Поняття кризового консультування. Завдання кризового консультування, його ефективність та тривалість. Негативні ефекти кризового консультування та їх профілактика.
3. Поняття ресурсу подолання. Особистісні ресурси (світогляд, вірування, інтелект, креативність, інтерес до світу, системи навичок і знань, фізичне і психічне здоров'я) подолання важких життєвих ситуацій.
4. Бодинаміка – сучасний тілесноорієнтований підхід до терапії особистості, що перебуває у важкій життєвій ситуації.
5. «Тілесна карта» як діагностичний інструмент психологічної проблематики.
6. «Гіповідповідь» та «гіперповідь» як мускульна реакція на фрустрацію потреби.
7. Травма розвитку та «шокова» травма. Основні відмінності.
8. Класифікація екстремальних ситуацій. Робота психолога в зоні екстремальної ситуації. Техніки екстренної психологічної допомоги.
9. Психологічний дебрифінг як форма роботи з потерпілими в екстремальних ситуаціях.
10. Критична подія, кризова ситуація та травмуюча ситуація. Основні відмінності.
11. Поняття копінг-механізмів. Основні відмінності копінг-поведінки від механізмів психологічного захисту.

12. Психологічні передумови неадекватних стратегій реагування особистості в стресовій ситуації.
13. Поняття «психосоматичний розлад» та «соматопсихічний розлад» як форма реагування.
14. Психологічні передумови психосоматичних розладів. Зв'язок стратегій долаючої поведінки і психосоматичних розладів.
15. Особливості консультування клієнтів з психосоматичними розладами.
16. Основні підходи та методи психотерапевтичної та психокорекційної роботи з клієнтами, що пережили травмуючу ситуацію та страждають на психосоматичні розлади.
17. Клінічні наслідки гострої психотравматизації. Основні реакції та стани. Реактивні стани і психози. Адаптаційні розлади.
18. Посттравматичний стресовий розлад як реакція на травмуючу ситуацію. Критерії діагностики та ознаки його.
19. Механізми і стадії посттравматичного стресу.
20. Відмінності в особливостях прояву та перебігу посттравматичного стресового розладу у дорослих та дітей.
21. Консультування та психотерапія дорослих при посттравматичному стресовому розладі.
22. Консультування та психотерапія дітей при посттравматичному стресовому розладі.
23. Гештальт-підхід в роботі з психологічними наслідками травми.
24. Символ-драма в роботі з особистістю, що пережила травматичну подію.
25. Нейролінгвістичне програмування як метод роботи із психологічними наслідками травми.
26. Когнітивно-поведінкова терапія в роботі з психологічними наслідками травми.
27. Екзистенційна терапія як метод роботи із психологічними наслідками травми.
28. Тілесноорієнтована терапія в роботі з особами з проявами посттравматичному стресовому розладі.
29. Трансперсональна терапія як метод роботи з особами, що страждають на посттравматичний стресовий розлад.
30. Арт-підхід в роботі з особистістю, що пережила травматичну подію.
31. Насильство над дітьми, види та фактори. Наслідки насильства над дітьми.
32. Особливості психологічного супроводу особистості, що перебувала у зоні військових дій.
33. Особливості психологічної допомоги жертвам катастроф та

стихійного лиха.

34. Особливості психологічного супроводу особистості, що пережила втрату (у випадку смерті близької людини).
35. Психологічна реабілітація сімей, що пережили суїцид близької людини.
36. Консультування та психотерапія при суїцидальних намірах особистості.
37. Психологічне консультування клієнтів у депресивному стані.
38. Психологічне консультування при переживанні втрати у випадку розлучення.
39. Насильство та зґвалтування як фактори гострої травматизації.
40. Психологічна допомога та реабілітація особистості, що пережила насильство в сім'ї.
41. Психологічні наслідки сексуального та інших форм насильства.
42. Групові та індивідуальні форми роботи з людьми у важких життєвих ситуаціях.
43. Основні принципи розробки моделі тренінгової, психокорекційної або терапевтичної форми роботи з особистістю, що пережила травматичну подію.
44. Консультування та психотерапія дітей – жертв насильства.
45. Поняття горя. Стадії горя.
46. Психологічний супровід особистості, що пережила втрату.
47. Консультування і терапія при втраті.
48. Етапи психологічної допомоги відповідно до етапів переживання горя (за Ромек).
49. Триступенева модель допомоги при роботі з гострою реакцією втрати (за Вайтхед).
50. Вторинний травматичний стрес і його симптоми. Фактори, що впливають на вторинну травматизацію.
51. Особистісні особливості як чинник професійного вигорання. Симптоми синдрому вигорання.
52. Загальні напрямки профілактики та зниження інтенсивності впливу вторинної травми.
53. Метод опитування у психології: різновиди, способи складання вибірки, сфери застосування.
54. Метод спостереження у психології. Способи стандартизації даних спостереження.
55. Метод лабораторного та польового експерименту в психології.
56. Стандартизовані та проєктивні психодіагностичні методики: їх можливості та обмеження.

57. Біографічний метод у психології. Метод каузометрії.
58. Метод фокус-груп у психології.
59. Метод контент-аналізу та його застосування у психології.
60. Метод психосемантичного диференціалу та його застосування у психології.

Розділ 2. Практичні завдання

1. Проведіть порівняльний аналіз логотерапевтичного і когніто-терапевтичного тренінгів. Алгоритм виконання: зосередьтеся на сутнісній специфіці такого роду психологічних тренінгів і процедурних особливостях їх практичної реалізації.

2. Вкажіть, які основні компоненти психотренінгової процедури Ви вважаєте за необхідне виділити у структурі тренінгу оптимізації поведінки в соціальному конфлікті. Алгоритм виконання: прагніть адекватно визначити критерії такого виділення і врахуйте логіку реалізації зазначеного тренінгу.

3. Змоделюйте типові труднощі, з якими ведучий тренінгу може зіткнутися на початку тренінгу. Алгоритм виконання: схарактеризуйте різницю у вияві таких труднощів в гомогенній і в гетерогенній групі.

4. Проаналізуйте форму, розмір і кольорову гаму кабінету для психологічних тренінгів. Обґрунтуйте Ваші дії в ситуації, коли під час проведення тренінгових сесій Вам пропонують змінити приміщення і перейти у великий зал з високими стелями. Алгоритм виконання: спирайтеся на принцип кількості тренінгової групи, принципи довіри і конфіденційності, а також на відомі Вам закономірності проксемики.

5. Змоделюйте основні елементи початку комунікативного тренінгу. Алгоритм виконання: опишіть просторове розташування групи, звернення ведучого, а також прийоми, спрямовані на створення атмосфери довіри і релевантних очікувань групи.

6. Змоделюйте діагностичний етап тренінгу стресостійкості. Які вправи Ви би застосували? Алгоритм виконання: зосередьтеся на діагностуванні загальної толерантності до стресу і інтенсивності переживання стресу на момент тренінгу.

7. Вкажіть, які основні сенсові блоки тренінгових вправ, технік і методик Ви включили би до корекційного етапу тренінгу пошуку сенсу життя. Алгоритм виконання: розташовуйте вправи одну за одною, дотримуючись принципу досягнення кульмінації (якою могли б стати саморозкриття учасників, рефлексія власних сенсожиттєвих пошуків) і наступної емоційної стабілізації.

8. Зобразіть схематично на папері, як би Ви розташували групу з 50 осіб під час тренінгу соціальної перцепції, враховуючи, що оптимальна кількість учасників тренінгу – 7 +/-2. Алгоритм виконання: скористайтеся

принципом акваріуму і дайте відповідь, яких учасників групи Ви би розташували в зовнішньому, а яких – у внутрішньому колі?

9. Змодельуйте ситуацію реалізації психологічного тренінгу у форматі психодрами з опорою на сценарій стимулювання розвитку самовладання і емоційної стабільності. Алгоритм виконання: зосередьтесь на специфіці «психодрамного» тренінгу і актуалізуйте Ваше розуміння арсеналу відповідних прийомів зазначеного стимулювання і володіння ним.

10. Ухваліть рішення як ведучий тренінгу. Ви проводите тренінг тайм-менеджменту з групою учасників, що мають суттєві відмінності у профілі основного роду занять і способі організації власного життя. Як оптимальним чином подолати можливу проблемність цієї гетерогенності тренінгової групи? Алгоритм виконання: зосередьтесь на спільній для учасників групи неоптимальності використання ними власного часу і актуалізуйте необхідні тренінгові прийоми приборкання цієї неоптимальності.

11. Схарактеризуйте технологію проведення психологічного тренінгу транзактного спрямування. Алгоритм виконання: визначіть основне призначення такого роду тренінгу і проаналізуйте його технологічне втілення на практиці.

12. Опишіть Ваші дії як ведучого тренінгу в такій проблемній ситуації: в ході тренінгової роботи після виконання психотерапевтичної вправи одна з учасниць починає плакати. Групова робота спиняється, учасники тренінгу розгублені. Алгоритм виконання: сконцентруйтеся на тому, щоб не втратити групову динаміку; одночасно допомогти учасниці, яка плаче, і дотриматися принципу спонтанності вияву емоцій, котрий Ви проголосили ще на початку тренінгу.

13. Опишіть Ваші дії як ведучого тренінгу в такій проблемній ситуації: в ході тренінгової роботи під час проведення групової дискусії один з учасників монополізує дискусію. Він говорить експресивно, активно і не збирається зупинятися. Водночас група доволі пасивна. Алгоритм виконання: Вам необхідно активізувати групу, зупинити надміру експресивного учасника і не порушити при цьому жодного з принципів спілкування в тренінгу.

14. Ухваліть рішення як ведучий тренінгу. Ви проводите тренінг релаксації на підприємстві (для співробітників), котрий триває 40 хвилин. Чи потрібно розповідати учасникам на початку про принципи спілкування в тренінгу? Алгоритм виконання: Вам треба розрахувати час на різні елементи релаксації, визначити цінність інформації про принципи спілкування в такому тренінгу та її тривалість і визначити доцільність включення цієї інформації в тренінг.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Організування та проведення вступних випробувань до аспірантури

здійснюється відповідно до Правил прийому до аспірантури Національного університету «Львівська політехніка» у відповідному році.

Вступний іспит зі спеціальності 053 «Психологія» проводиться у письмово-усній формі згідно з окремим графіком, який затверджується Ректором Університету та оприлюднюється на інформаційному стенді відділу докторантури та аспірантури й офіційному веб-сайті Університету не пізніше, ніж за 3 дні до початку прийому документів.

Екзаменаційні білети вступного іспиту зі спеціальності 053 «Психологія» формуються в обсязі програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 053 «психологія» та затверджуються на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти.

Результати вступного іспиту зі спеціальності оцінюються за 100-бальною шкалою.

Екзаменаційний білет вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 «Психологія» містить:

- письмову компоненту з чотирьох питань: два питання з розділу «Теоретичні питання» і два питання з розділу «Практичні завдання» (кожне із чотирьох питань екзаменаційного білета оцінюється максимально в 20 балів, максимальна сумарна кількість балів письмової компоненти – 80 балів);
- усну компоненту вступного іспиту з чотирьох питань (кожне із чотирьох питань усної компоненти оцінюється максимально в 5 балів, максимальна сумарна кількість балів усної компоненти – 20 балів).

Критерії оцінювання кожного питання письмової та усної компоненти вступного іспиту зі спеціальності 053 «Психологія» є такими:

Оцінка «відмінно» (18-20 балів для питань письмової компоненти та 5 балів для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру бездоганно засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; самостійно, грамотно і послідовно з вичерпною повнотою відповів на питання; демонструє глибокі та всебічні знання, логічно будує відповідь; висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки, вірно та повно обґрунтовує виконання практичних завдань, демонструє готовність застосовувати знання у практичній діяльності.

Оцінка «добре» (14-17 балів для питань письмової компоненти та 4 бали для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру добре засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст питання, дає неповні визначення понять, допускає незначні порушення в послідовності викладення матеріалу та неточності при використанні наукових термінів; нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних похибок у логіці викладу теоретичного змісту; вірно обґрунтовує виконання практичних завдань, демонструє готовність застосовувати знання у практичній діяльності..

Оцінка «задовільно» (10-13 балів для питань письмової компоненти та 3 бали для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру в основному засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; фрагментарно розкриває

зміст питання і має лише загальне його розуміння; при відтворенні основного змісту питання допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття; обґрунтовує виконання практичних завдань.

Оцінка «незадовільно» (0-9 балів для питань письмової компоненти та 0-2 бали для питань усної компоненти): вступник не засвоїв зміст питання, не знає основних його понять; дає неправильну відповідь на запитання; не виконує практичні завдання.

Виконання завдань вступного іспиту зі спеціальності 053 «Психологія» передбачає необхідність неухильного дотримання норм та правил академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність у Національному університеті «Львівська політехніка». За порушення зазначених норм та правил вступники в аспірантуру притягаються до відповідальності згідно вимог чинного законодавства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушко Я. С., 2017. Психокорекція. Львів: ЛьвДУВС.
2. Булах І.С., В.У.Кузьменко, Е.О.Помиткін [та ін.]. 2015. Консультативна психологія, Вінниця: ТОВ «Нілан - ЛТД».
3. Галян І.М., 2009. Психодіагностика. К. : Академвидав.
4. Данчева О.В., Швалб Ю.М., 2003. Практична психологія в економіці та бізнесі. К.
5. Занюк С.С., 2002. Психологія мотивації. К.: Либідь.
6. Кузікова С.Б., 2008. Теорія і практика вікової психокорекції. Суми: ВТД "Університетська книга".
7. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С., 2018. Психологія спілкування. Х. : НФаУ.
8. Карамушка Л. М., Бондарчук О. І., Грубі Т. В., 2018. Діагностика перфекціонізму та трудоголізму особистості: психологічний практикум. Кам'янець-Подільський: Медобори.
9. Карикаш В.И., Босовская Н.А., Кравченко Ю.Е., Кириченко С.А., 2009. Основы психологического консультирования в позитивном подходе. Черкассы,
10. Максименко С.Д., 2006. Генеза здійснення особистості. К. : ТОВ "КММ".
14. Москалець В. П., 2013. Психологія особистості. К.: «Центр учбової літератури».
15. Мітіна С., 2020. Психологія особистості. Ліра-К.
16. Москалець В.П., 2013. Психологія особистості. К. Центр учбової літератури.
17. Неурова А. Б., Капінус О. С., Грицевич Т. Л., 2016. Діагностика

- індивідуально-психологічних властивостей особистості. Львів: НАСВ.
18. Пачковський Ю.Ф., 2001. Психологія підприємництва. Львів.
  19. Петрунько О., 2010. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі. Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс».
  20. Петрова Л.Г. Соціально-психологічні чинники задоволеності професійною діяльністю менеджера з персоналу. дис. канд. психол. наук - 19.00.10 . К., 2016. 212 с.
  21. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія / В.М.Поліщук. Суми: Університетська книга, 2017. – 352 с.
  22. Практикум із групової психокорекції: підручник, 2015. С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс».
  23. Психологія саморозвитку особистості: збірник наукових праць / за ред. Н.В. Чепелевої, Я.Ф. Андрєєвої. Чернівці –Київ, 2016. 284с.
  24. Психологічне консультування: теорія та практика., 2011. / В.Г. Панок [та ін.] ; за заг. ред. І.М. Зварича, В.Г. Панка, В.М. Радчук; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича.
  25. Романюк М., 2014. Співпраця психологічної служби і педагогів щодо подолання ПТСР у підлітків. Практичний психолог: Школа. №10..
  26. Терещенко Л., 2014. Підвищуємо рівень стресостійкості дітей. Практичний психолог: Школа. №8.
  27. Туриніна О. Л., 2017. Психологія травмуючих ситуацій. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”.
  28. Фромм Е., 2019. Втеча від свободи. Клуб сімейного дозвілля. Харків.
  29. Яценко Т.С., 2006. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика. К.: Вища школа.
  30. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5. 5th edition. Washington, DC : American Psychiatric Association, 2013.
  31. Antas-Jaszczuk A. (2013) Явление депрессии у детей и молодежи в контексте установок родителей и опекунов // Spotkania gyskie. Zagadnienia pedagogiczno-psychologiczne w badaniach naukowych polsko-łotewskich / A. AntasJaszczuk., E Brodacka-Adamowicz., S. Nikitin (red.). UPH Siedlce.
  32. Antas-Jaszczuk A. (2013) Theoretical and practical aspects of creative work of an educator / A. Antas-Jaszczuk // Current Trends in Educational Science and Practice VI. International proceedings of scientific studies, UŽICE, Serbia.
  33. Intensive cognitive therapy for PTSD: A feasibility study / Ehlers A., Clark D. M., Hackmann A., Grey N., Liness S., Wild J., McManus F. //

- Behavioural and Cognitive Psychotherapy. 2010. Vol. 38(04). P. 383–398.
34. Farnan JM, Snyder SL, Worster BK, et al. (2013). Online medical professionalism: patient and public relationships: policy statement from the American College of Physicians and the Federation of State Medical Boards. *Ann Intern Med.* 158(8)
  35. Goldberg E. (2017). *Executive Functions in Health and Disease*. London: Academic Press.
  36. Goldstein E. B. (2014). *Cognitive Psychology: Connecting Mind, Research and Everyday Experience* (4th ed.). Stamford: Wadsworth Publishing.
  37. Hofstede G. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. – London: Mc Graw-Hill.
  38. Kameron Kim S., Quinn Robert E. (2011). *Diagnosing and Changing Organizational Culture. Based on the Competing Values Framework*. Third Edition. Jossey-Bass: A Wiley Imprint.
  39. Rinpoche, Y. M., & Tworkov, H. (2014). *Turning Confusion into Clarity: A Guide to the Foundation Practices of Tibetan Buddhism*. Boston & London: Slow Lion.
  40. Striedter, G. F. (2016). *Neurobiology: A Functional Approach*. New York: Oxford University Press.
  41. Warren, M. A., & Donaldson, S. I. (2017). *Scientific Advances in Positive Psychology*. Santa Barbara and Denver: Praeger.
  42. Was, C., Sansosti, F., & Morris, B. (Eds.). (2016). *Eye-Tracking Technology Applications in Educational Research*. Hershey: IGI Global.
  43. Yadava, M., Kumar, P., Saini, R., Roy, P.P., & Dogra, D.P. (2017). *Analysis of EEG signals and its application to neuromarketing*. *Multimedia Tools and Applications*.